

YLI-II 59 KOTIKANGAS

Kivikautisen asuinpaikan kaivaus

Andre Costopoulos 2006

KAIVAUSKERTOMUS

**YLI-II 59 KOTIKANGAS
KIVIKAUTINEN ASUINPAIKKA**

**NORTHERN CULTURES AND SOCIETIES
OULUN YLIOPISTO KANSANVÄLINEN KURSSI**

**ANDRE COSTOPOULOS
01/03/2007**

ABSTRAKTI

Yli-Ii 59 Karjalankylä Kotikangas
Peruskartta: 3512 10 Pahkakoski
Koordinaatit: $x=3451\ 50$; $y=7251\ 20$; $z=61$
Kivikautisen asuinpaikan kaivaus
Oulun Yliopisto, kansanvälinen kurssi NOCUSO
Kaivausjohtaja: PhD Andre Costopoulos

Nocuson kansanvälinen kurssin kaivaukset toteutettiin Yli-Iin Karjalankylän Kotikankaalla toukokuussa 2006. Tutkimuksen vastuullisena johtaja toimi Andre Costopoulos. Tutkimuskohde sijaitsee Iijoen eteläpuolella, noin 6 kilometriä Yli-Iin kirkolta kaakkoon. Kohde on muinaisjäännösryhmä, joka koostuu kolmesta asuinpainanteesta. Kohde on tarkistettu useita kertoja vuosien 1994-2005 välillä eri tahojen toimesta.

Tutkimuksissa avattiin kaivausalueen yhteen asuinpainanteeseen: noin 12 m² laajuinen kaivausalue. Lisäksi avattiin kaksi koeruutua vieressä olevaan asuinpainanteeseen. Kaivauksen tavoitteena oli tutkia painanteen luonnetta, sen käyttötarkoitusta ja ikää. Kaivausmetodinä käytettiin absoluuttisten korkeuksien mukaista sovellettua kaivausta.

Löytöaineisto oli monipuolista ja asuinpaikalle ominaista: kvartsi-iskoksia, ytimiä ja esineitä, kvartsiitti ja kivilaji iskoksia, palanutta luuta, maalattua keramiikka-paloja ja kolme savi-idolia. Sen lisäksi löydettiin mahdollinen keramiikka-uuni, pronssi-käytön liittyviä merkkejä ja rakennuksen liittyviä piirustuksia maassa.

Löydöt: KM 36522: 1-1110 Oulun Yliopiston Arkeologian laboratoriossa
Ajoitus: varhais- ja myöhäiskivikausi
Tutkitun alueen laajuus: noin 12 m²
Kenttätyöaika: toukokuu 2006
Tutkimuskustannukset: Oulun yliopiston kansanvälinen toimisto
Tutkimusraportti: Samuel Vaneeckhout 01/03/2007 Museoviraston arkeologian osaston arkistossa

Arkistotiedot

Yli-Ii 59 Kotikangas

Kohde	Kotikangas
Määrittely	Kivikautinen asuinpaikka
Kunta	Yli-Ii
Alue	Karjalankylä
Peruskartta	3512 10 Pahkakoski
Koordinaatit	$x=3451\ 50$; $y=7251\ 20$; $z=61$
Maanomistaja	metsähallitus
Aiemmat Tutkimukset	v. 2003, 2004, 2005
Löydöt	KM 36522: 1-1110

Wöhler & Kallio 2005, 5002

JOHDANTO

Oulun Yliopiston Humanistisen tiedekunnan Northern Cultures and Societies - koulutusohjelma järjesti arkeologisen kaivauskurssin Yli-Iin Karjalankylän Kotikankaalla toukokuussa 2006. Kurssin johtajana toimi PhD Andre Costopoulos ja tutkimusapulaisina Ieva Paberzyte ja Samuel Vaneeckhout. Kurssin osanottajat olivat yliopiston kansainvälisiä vaihto-opiskelijoita ja McGill yliopiston arkeologian opiskelijoita.

Opintojakson tarkoituksena oli perehdyttää arkeologisiin kenttätöihin opiskelijoita, jotka opiskelivat joitain muuta pääainetta kuin arkeologiaa. Kurssin aikana opiskelijat osallistuivat kaivamiseen, kaivausten dokumentointiin, näytteiden ottoon, arkeologista metodologiaa käsitteleville luennoille ja ekskursioille.

Tutkimuskohde sijaitsee Ijoen eteläpuolella, noin 6 kilometriä Yli-Iin kirkolta kaakkoon. Kohde on muinaisjäännösryhmä, joka koostuu kolmesta asuinpainanteesta. Kohde on tarkistettu useita kertoja vuosien 1994-2005 välillä eri tahojen toimesta. Tutkimuksissa avattiin kaivausalueen yhteen asuinpainanteeseen: noin 12 m² laajuinen kaivausalue. Lisäksi avattiin kaksi koeruutua vieressä olevaan asuinpainanteeseen.

Kaivauksen tavoitteena oli tutkia painanteen luonnetta, sen käyttötarkoitusta ja ikää.

Kaivausmetodina käytettiin absoluuttisten korkeuksien mukaista sovellettua kaivausta. Löytöjen koordinaatit mitattiin takymetrillä.

PÄÄTUTKIMUSALUE

Kaivausten päätutkimusalue kaivettiin asuinpainanteessa pitkää kaivausaluetta itä-länsi suunnassa. (Kuva) Se ulottui painanteen itä- ja länsi- valliin. Kaivausalue jatkoi asuinpainanteen ulkopuolelle (länteen). Kaivausalue oli noin 10 metriä pitkä ja 1 m leveä. Kaivettaessa pyrittiin seuramaan luonnollisia kerroksia. Myöhemmin, kaivausalue laajettiin asuinpainanteen itävallissa etelään ja länsivallissa pohjoiseen.

Kaivaminen aloitettiin turvan poistamisella. Huuhtoutumiskerroksesta löydettiin muutamia kvartsi-iskoksia ja palaneita kiviä. Länsi-osassa huuhtoutumiskerros oli paksumpi kuin muissa osissa. Huuhtoutumiskerros oli noin 10–20 senttimetriä paksu, paitsi länsi-osassa missä se oli yli puoli metriä paksu. Tuosta osasta löydettiin vähemmän kvartsi-iskoksia kuin itä-osasta. Mahdollisesti, länsi-osa oli sekoittunut myöhempi, nuoremasta käytöstä.

Sen lisäksi länsi-osan rikastumiskerros oli yllättävä ohut ja sekoittunut, sieltä ei löydetty kvartseja eikä muita löytöalajeja. Keski-osan rikastumiskerroksesta löydettiin mahdollinen koti-liesi. Nähtävissä oli tummempi alue josta löydettiin jonkin verran palanutta luita ja kvartsi-iskoksia. Lieden alueelta löydettiin kolme mahdollista savi-idolia. (Kuva)

Asuinpainanteen itä-vallista löydettiin mahdollinen keramiikka-uuni huuhtoutumiskerroksesta. Uuni oli nähtävissä paksuna kerroksena keramiikka-paloja. (Kuva) Uunia osa otettiin kokonaan pois maasta. (Kuva) Arkeologian laboratoriossa kaivettiin ja yritettiin yhdistää keramiikka-paloja. Keramiikka oli huonossa kunnossa ja suurin osa oli liian pieniä paloja (<0,01 g). Yhdistäminen oli sitten vaikea. Keramiikka-kerroksen ala-puolelta löydettiin palanutta hiekkaa ja luuta, ja hiiltä. Eteläprofiilista löydettiin pyörä-jälkiä valkoista palanutta maata, joka on merkki isosta lämpötilasta. (Kuva)

Asuinpainanteen pohjalta oli nähtävissä laakea ruostumiskerros missä oli vaaleita mahdollisia rakennusjälkiä. (Kuva) Pohjoisprofiilista nähtiin samanlainen laakea raja asuinpainanteen pohjana. Samalla ”lattian” ja seinän välisen raja oli selvästi nähtävissä. (Kuva) Profiilissa, niin kuin rikastumiskerroksessa, oli myös mahdollisia paalunjälkiä (Kuva)

KOEKUOPISTA

Viereiselle asuinpaikalle kaivettiin kaksi koekuoppaa. Koekuopat kaivettiin samalla tavalla kuin pääkaivausalueetta. Pohjoisista kuopasta löydettiin hiiltä, kvartseja ja muutamia paloja tyypillistä kampakeramiikkaa mihin asbesti-paloja oli sekoittunut. Eteläisestä kuopasta löydettiin muutamia kvartsi-iskoksia.

LÖYDÖISTÄ

Suurimman löytöryhmän muodostavat keramiikka-paloja ja kvartsi-iskoksia. Keramiikkaa oli Tyypillistä kampakeramiikka ja muutamia paloja oli maalattu. Yhteensä löydettiin 1110 löytöä. Löytöjä suuri osa löydettiin painanteen itä-puolelta. Keski-osan liedestä löydettiin kolme mahdollista savi-idolia. Sen lisäksi löydettiin muutamia merkkejä mahdollista metalli-käytöstä. (tutkittuja näytteitä, Oulun Yliopistossa)

KAIVAUSTEN TULOKSISTA

Nocuso:n järjestämällä kaivauskurssilla pyrittiin selvittämään asuinpainanteen kontekstia, ajoitusta ja käyttötarkoitusta. Asuinpainanteen kaivettiin päätutkimusalue, joka oli itä-länsisuunnassa noin 10 metriä pitkä ja pohjois-eteläsuunnassa 1 metri leveä. Ojassa havaittiin mahdollinen liesi, mahdollinen keramiikka-uuni, ja rakennusjälkiä profiilista ja pohjasta.

Löytöjä oli neoliittisiä ja jonkin verran nuorempia, minkä perusteella voidaan kuvitella että asuinpainanne oli käytössä ainakin kahdessa vaiheessa. Asuinpainanteesta löytyy maalattua keramiikka, savi-idolia, keramiikka-uuni ja rakennusjälkiä.

Oulussa 01-03-2007

LIITTEET

Peruskartta 3512 10 Pahkakoski

Kartta 1:5000

Kartta 1:500

Rakennejäännöksiä

Eteläprofiili

Pohjoisprofiili

Profiili: Löytöjä

Profiili: ”Keramiikka-uuni”

Löytöjä ja rakennejäännöksiä

Koekuoppa 1: Löytöjä

KUVAT

Paalunjalka

Keramiikkaa in situ

Kaivausalue

Big poppa eli keramiikka-uuni: keramiikka Oulun yliopiston arkeologian
laboratoriossa

Palanutta puuta in situ

Pii nuolikärki

Valkoista palanutta maata

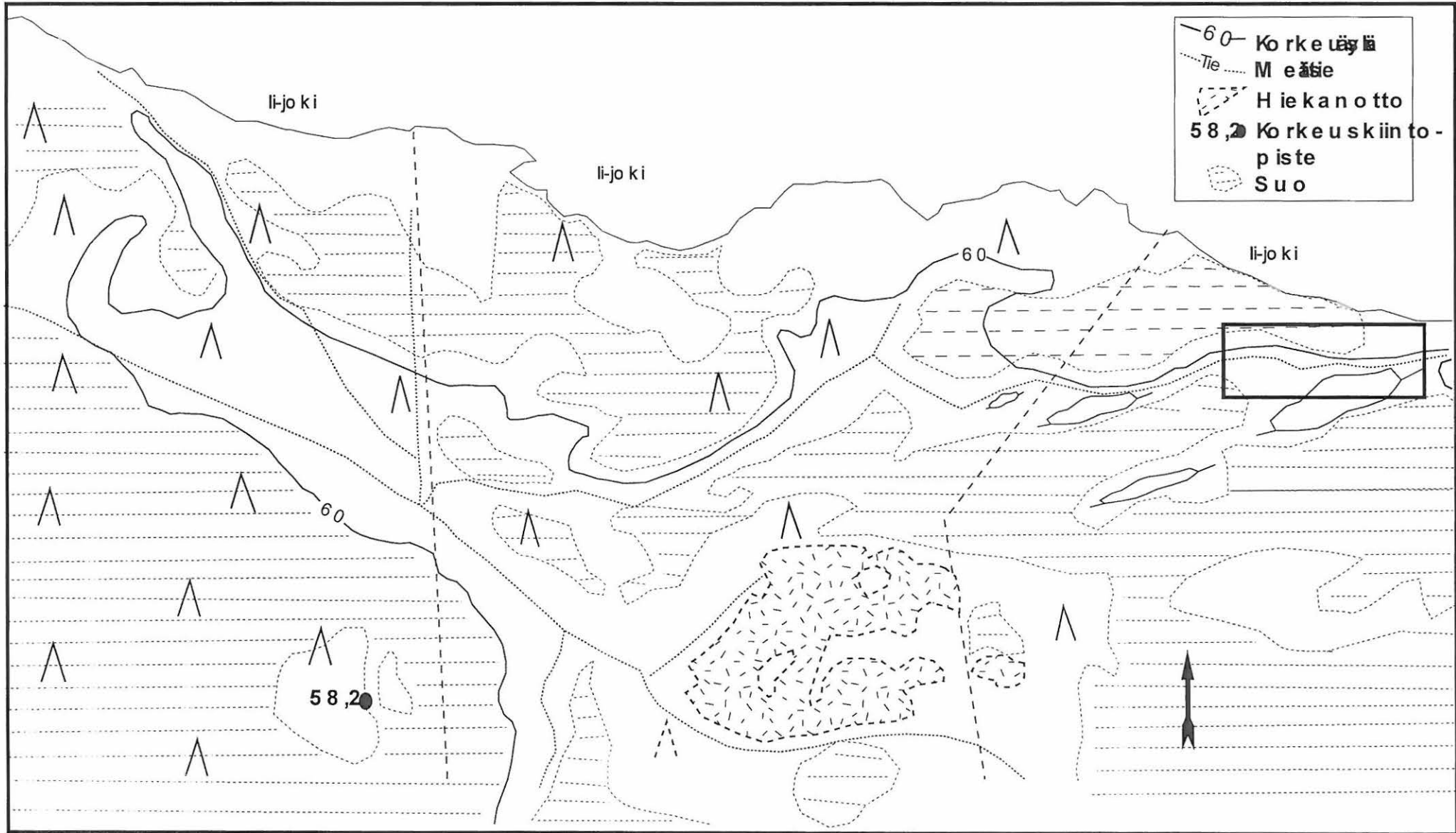
Paalunjälki profiilissa

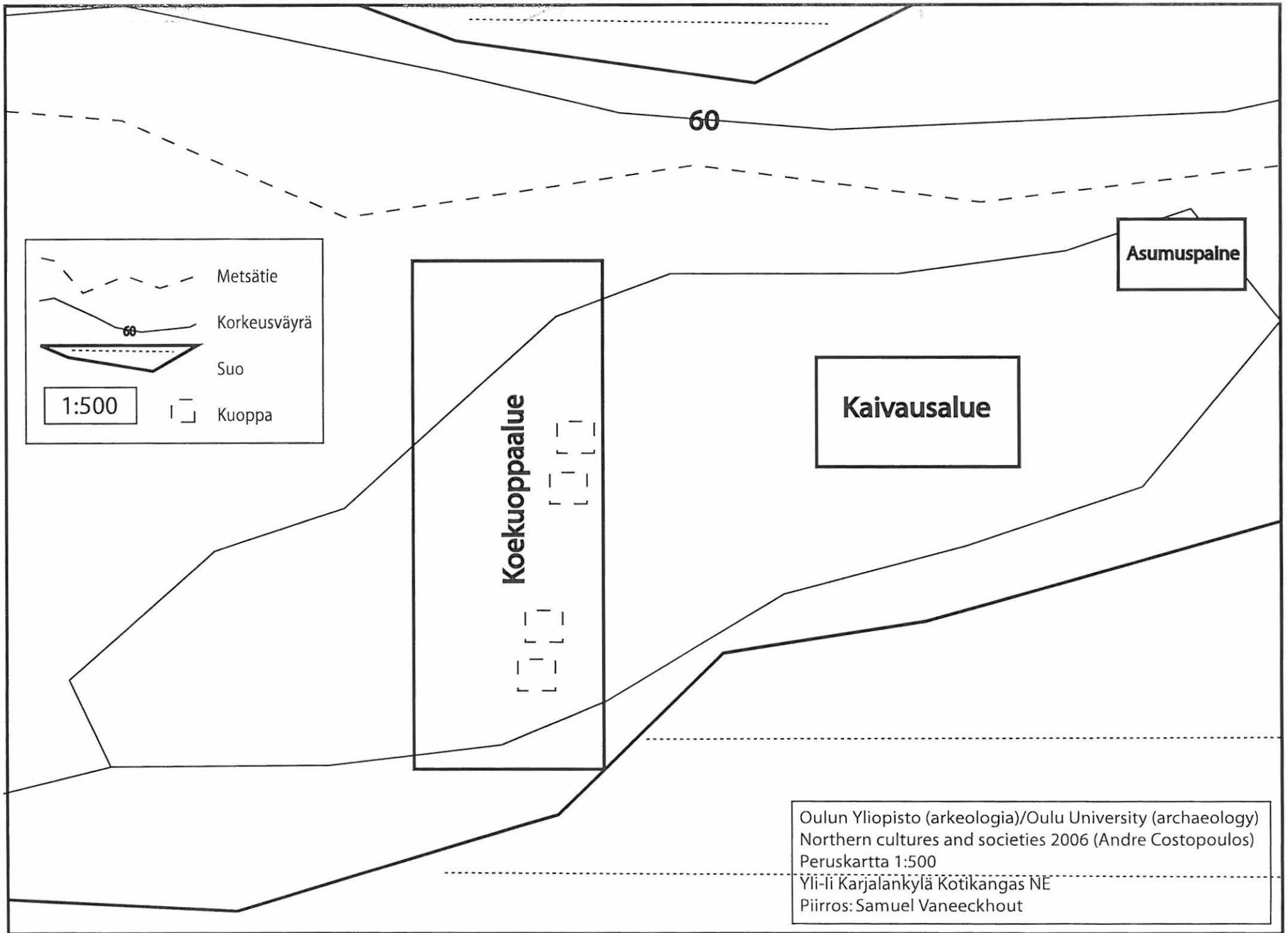
Rakennejäännöksiä nähtävissä maassa

Keramiikka-uuni in situ

Esineluettelo

Oulun Yliopisto (arkeologia)/Oulu University (archaeology)
 Northern cultures and societies 2006 (Andre Costopoulos)
 Kartta 1:5000
 Yli-Ii Karjalankylä Kotikangas NE
 Piirros: Samuel Vaneekhout

Metsätie
Korkeusväyry
Suo
1:500
Kuoppa

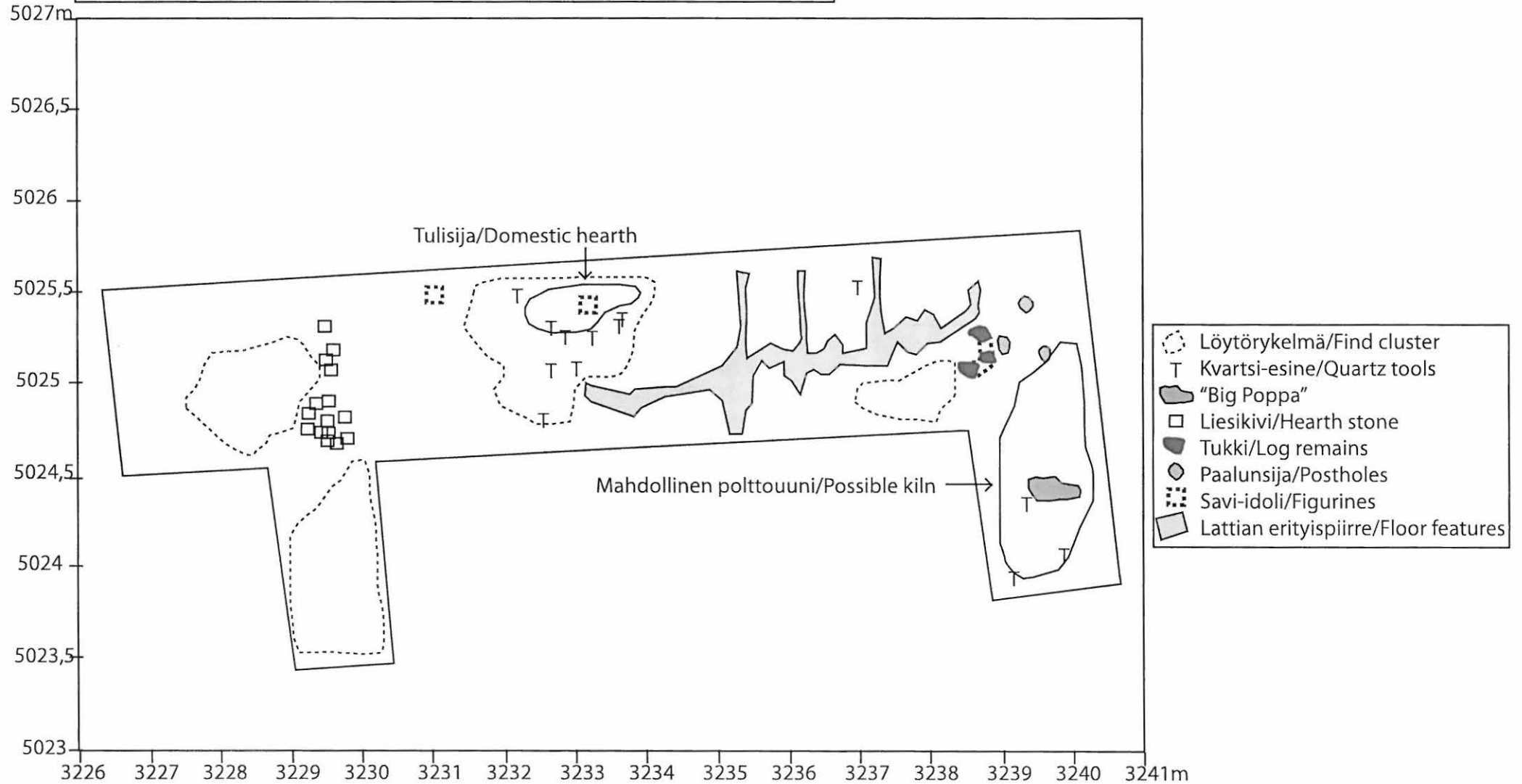
Koekuoppaalue

Kaivausalue

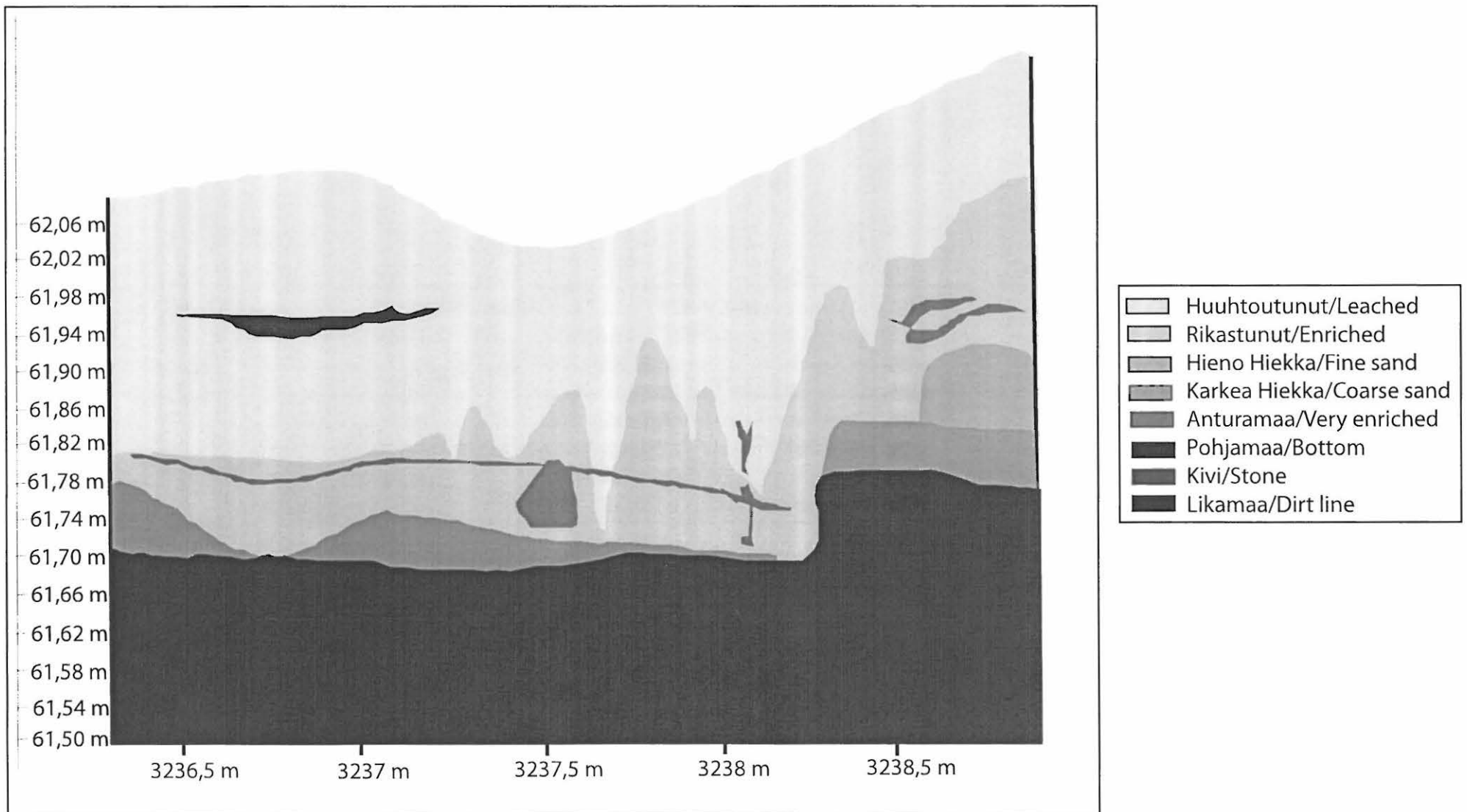
Asumuspaine

Oulun Yliopisto (arkeologia)/Oulu University (archaeology)
Northern cultures and societies 2006 (Andre Costopoulos)
Peruskartta 1:500
Yli-Ii Karjalankylä Kotikangas NE
Piiros: Samuel Vaneckhout

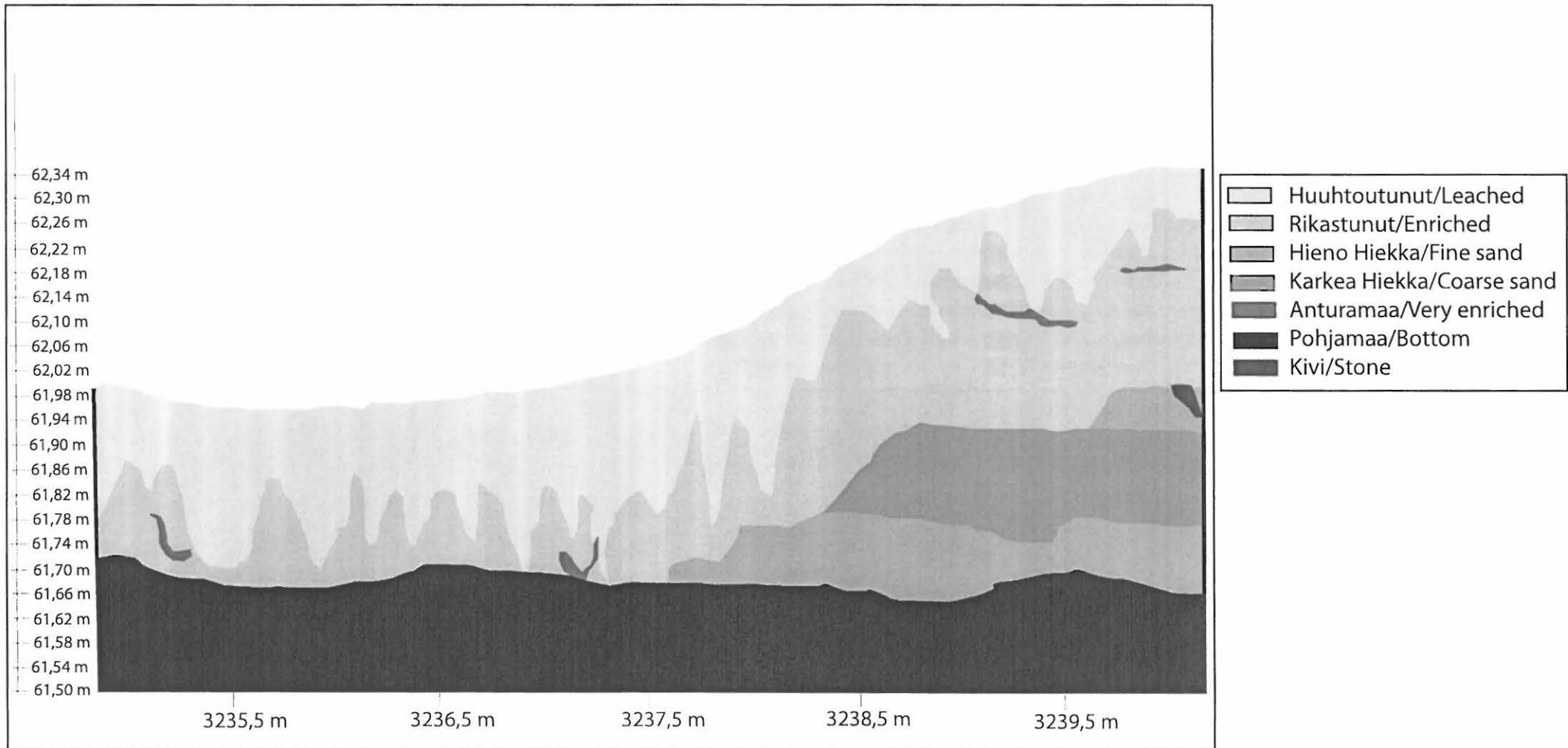
Oulun Yliopisto (arkeologia)/Oulu University (archaeology)
 Northern cultures and societies 2006 (Andre Costopoulos)
 Rakennusjäännöksiä/Structural remains
 Yli-Ii Karjalankylä Kotikangas NE
 Kenttäpiirros: Bean Sarah, Giuducci Dario, Titcomb Anna, Beck Jessica, Deeth Emily
 Piirros: Samuel Vaneekhout

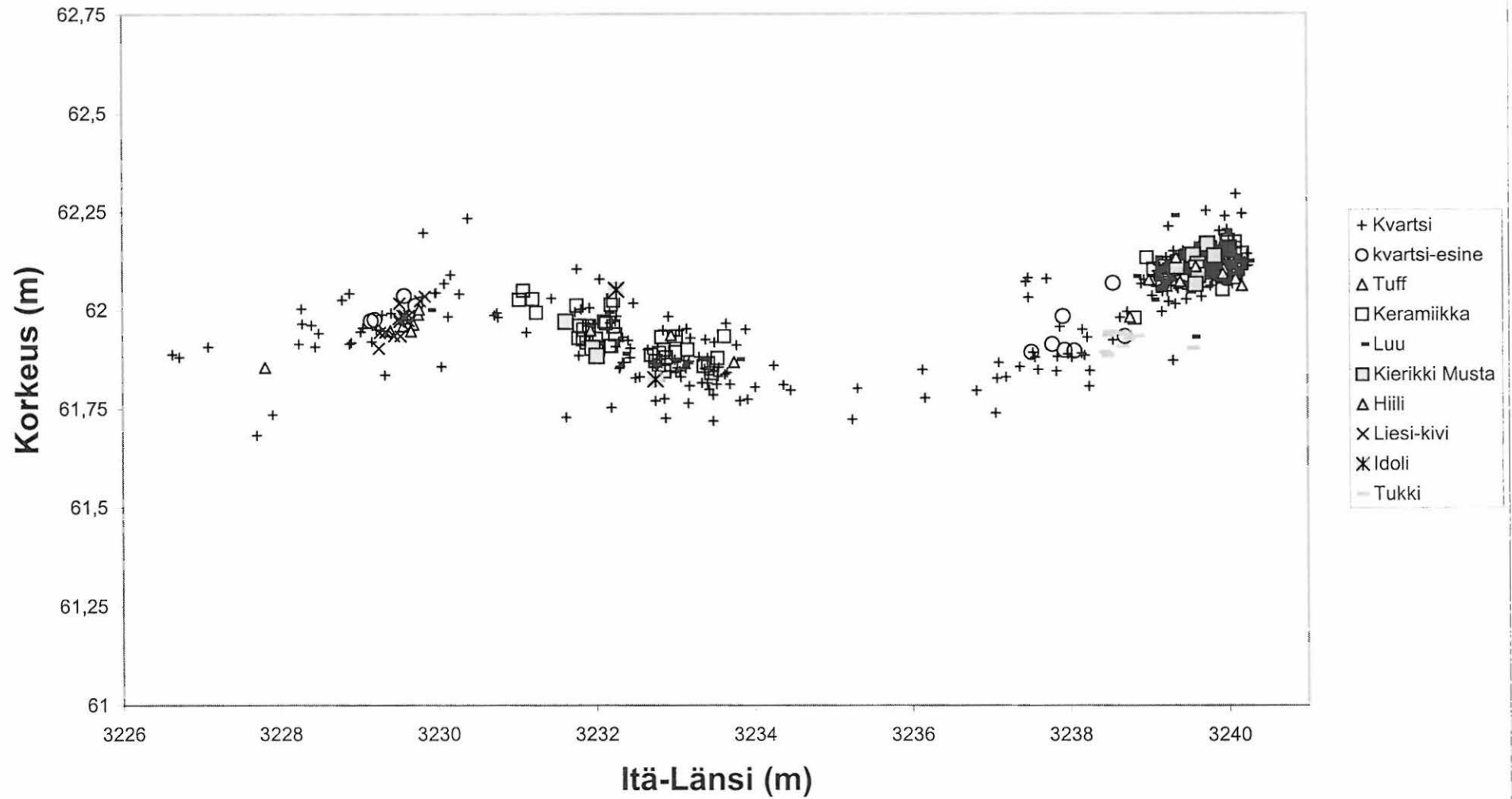
Oulun Yliopisto (arkeologia)/Oulu University (archaeology)
 Northern cultures and societies 2006 (Andre Costopoulos)
 Eteläprofili/South Wall stratigraphy
 Yli-Ii Karjalankylä Kotikangas NE
 Kenttäpiirros: Bean Sarah, Giuducci Dario, Titcomb Anna, Beck Jessica
 Piirros: Beck Jessica

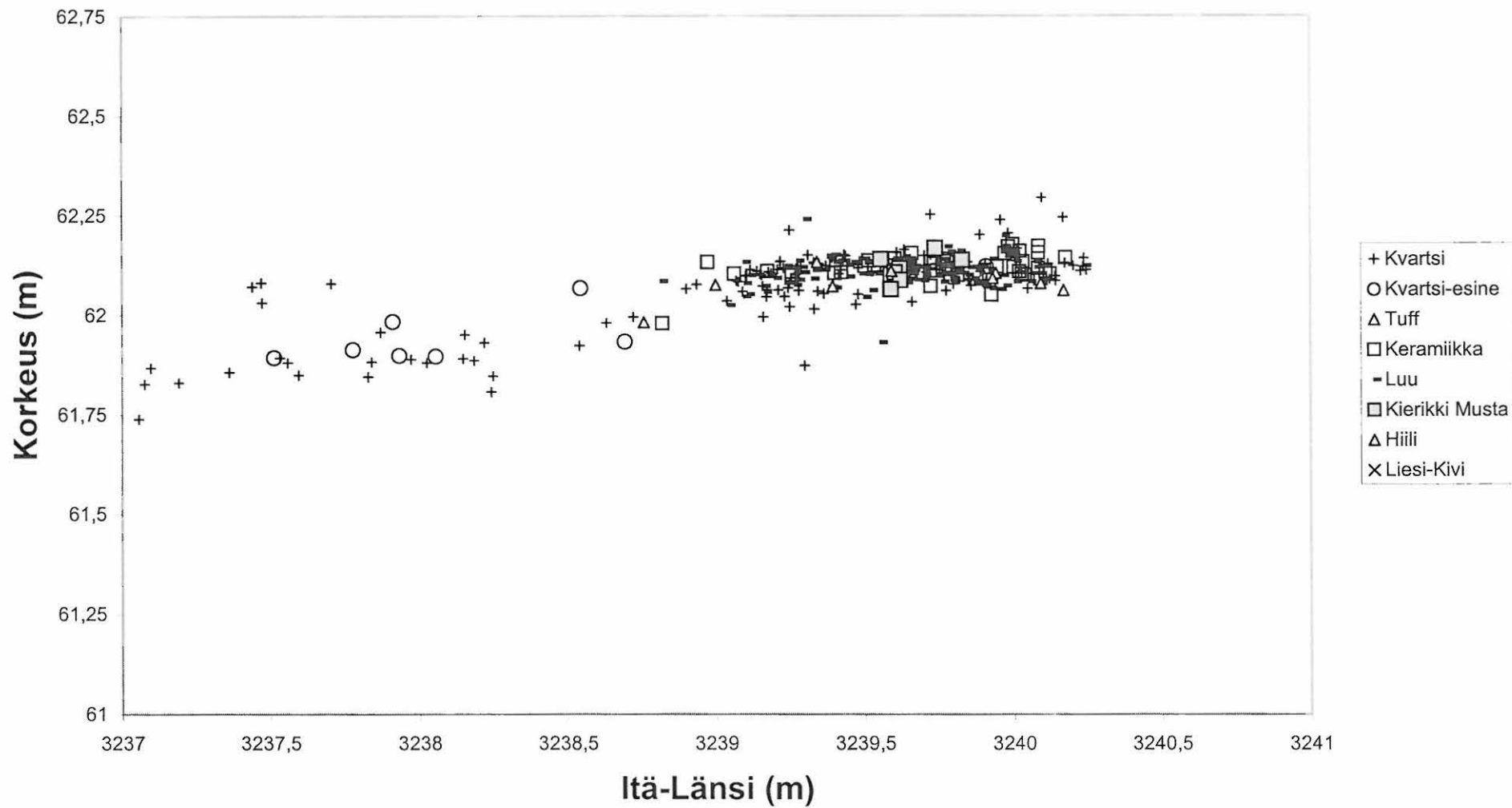
Oulun Yliopisto (arkeologia)/Oulu University (archaeology)
 Northern cultures and societies 2006 (Andre Costopoulos)
 Pohjoisprofiiili/North Wall stratigraphy
 Yli-li Karjalankyla Kotikangas NE
 Kenttäpiirros: Bean Sarah, Giuducci Dario, Titcomb Anna, Beck Jessica
 Piirros: Beck Jessica

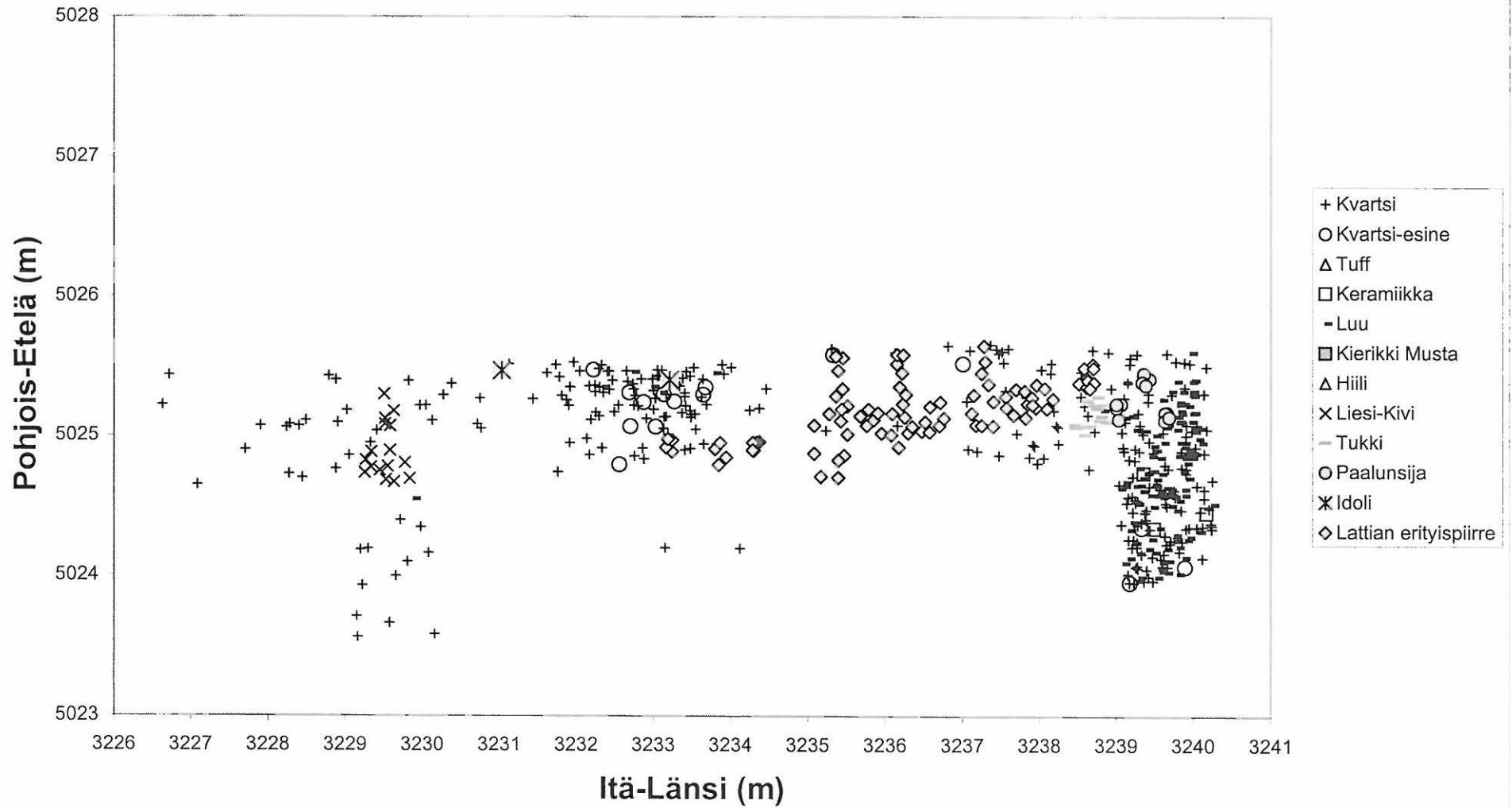
Profili Kaivausalue

Profiili keramiikka-uuni

Löytöjä ja rakennejäännöksiä

Koekuoppa 1

